

P A O O kaj J U S T E O O

1946

Monata revuo de la Grupo B r u g g e

Sekcio de Mandra

Ligo Esperantista

Prezidanto : Drs P. ROOSE , J. & M. Sabbestraat, 12, Brugge.
 Sekretariejo: ROOSE-DE KESGIEKER, J. & M. Sabbestraat, 12, Brugge.
 Propagando : MAERTENS G.A., Nieuwstraat, 54, ASSEBROM.
 Poŝtkonto : 291429, Maertens G.A., Assebroek.

La XIIa Kongreso de Mandra Ligo Esperantista

1. La genczo.

Versajne ĉiuj estis kontentaj ke en tiuj- ĉi malfacilaj cirkostancoj kelkaj volis preni sur si la ŝanĝon organizi la unuan postmilitan kongreson. Do la grupo "Paco kaj Justeco" estis honorigata per tiu tasko. Verdire ni mem sentis ke ni devis fari ĝin kaj fakte ni ankaŭ iomete deziris ĝin. Longtempa antaŭa preparado estis nur ebla en deklamado, kantado, teatroludado, ĥordancado. Ni efektive ofte faris tion laŭ pli malpli kontentiga maniero sed certe ne taŭga por publika prezentado. Dum nia programriĉa Kristnaska festo estis fakte nur kelkaj aferoj kiuj kapablis entuziasmigi alian publikon ol la nian. Sed la kongreso estis ankoraŭ for de ni. Ni havis plie multe da malfacilaĵoj pri kunvenejo. Ĉiuj tiuj multaj malfacilaĵoj restis ĝis preskaŭ lasta minuto. Fine alproksimiĝis la tempo kiu postulas seriozan preparadon kaj ekorganizon. Pri preskaŭ ĉin ni estis en malcerteco. Kie la balo ? kie la dimanĉa vespero ? Ĉu la partoprenantaro estos sufiĉa ? " Maksimume cent " diris nia prezidanto. " Minimume cent " diris Sro E. Cortvriendt. Li pravis, ĉar ni atingis 110. Sed kie la balo kaj kie la kulturvespero ? Multaj hoteloj kun taŭgaj salonegoj estis ankoraŭ okupataj de la aliancoj militistaroj. Kaj ni deziris ĉiujn ejojn proksimaj unu de la aliaj kiel en 1938 kaj en la centro de la urbo ! Tio montriĝis ne ebla. Ni volis tiam plezurigi nian novan kunvenejestron kiu estis tre afable por ni. Sed ĉu la salono ne estos tro malgranda por la balo ? Sed versajne ĝi pligrandiĝis dum la dancado ĉar efektive ĝi ne estis tro malgranda. Kaj la salonego por la varia vespero. Fine unu solvo trodis sin al ni ; ĉar ni ne plu havis elektablecon. Ni do devige prenis la salanon kun la tre malgranda scenejo kaj la koridoroj malantataj larĝaj... je kelkaj fingroj. Niaj haroj rektstariĝis kiam ni unuan fojon tie ripetis... okazis kvazaŭ kontinua tertremo sur la scenejoj kaj en la salono, kompreneble, ni rompis ion ! Ĉie kie ni venas, kion ajn ni tuŝas... ni rompas ion. Kaj kie la dimanĉa tagmanĝo ? Kompreneble ne en la ĵus forlasita ejo. Kaj por kiu prezo ? En la daŭro de kelkaj tagoj la prezidanto estis alvokata al la diversaj hoteloj kie loĝos kaj manĝos la gekongresanoj, pro ŝanĝiĝo de prezoj. Konstante la situacio ŝanĝiĝis. Kaj ĵus antaŭ la fabrikado de la bulkoj, la bakisto anoncis ke li ne faros sen markoj. Demandi nun ankoraŭ markojn al la gekongresanoj. Ne eble. Do niaj genczembroj donis la necesan kvanton. Intertempe venis la unua laboro. La unuaj enskriboj alvenis. Kiel en 1938, ankaŭ nun la Antverpenanoj donis ekzemplon. Ni serĉis muzikistojn, ni kuris kvin, sesfoje al urbdomo por diversaj aranĝoj kaj favoroj kiel en 1938, k.t.p., k.t.p. ... kaj ni ripetadis.

Preskaŭ ĉiam ni estis ĝustatempaj kompletaj krom unu aŭ du, kun la rezultato ke la aliaj komplete devis atendi. Ĉirkaŭ tiu tempo la fatalo volis ke kelkaj inter ni preskaŭ dronis sub la amaso de haĵoj subprema laboro. Kelkaj aliaj malsaniĝis. La dimanĉon antaŭ la kongreso, la prezidanto devis iri al la lito pro febroj. 10 Tagoj antaŭ la kongreso la informoj ne estis ankoraŭ pretaj. Ni eĉ ne ankoraŭ havis la jam delonge promesitan ŝtonon!! Fine ni devis serĉi ĝin en alia magazeno. Beliĉe ni trovis. Kaj dum tiu lasta semajno ni devis aranĝi ĉirkaŭ 20 uniformojn. Kaj ni ripetadis kaj ni ripetadis. Ni devis tion atenti pri la planko de la scenejo ke ni tute ne atentis pri tio kion ni devis reprezenti. Ni ree kaj ree eraris. Tiu lasta ĝenerala ripetado! Estis fakte nur unu afero pri kiu ni estis certaj: la vetero. Estis daŭre malbona vetero kaj tio ĝojigis nin! Ĉar ĝi jam tiel longtempe daŭris, ni estis certaj ke finfine venos la bonega vetero dum nia kongreso. Kaj tiel ni eniris la lastan nokton.

2. La Kongreso.

Sabaton matene kiam ni leviĝis estis belega vetero. Varme! hela suno kiu rave brilis. Tagmeze estis varmege. Posttagmeze: tondre varma! Laĵdepost la 5a pluvis, ege kaj ade. Forfalis la unua programpunkto: la promenado en la urbo. Tamen unu ĝojis: la prezidanto. Alvenintoj devis atendi en la stacidomo. Mine oni povis riski sin sur la stratoj, al la akceptejoj. Kaj al la hotelo. Vagonaroj kun malfruigo alvenis. Forfalis la dua programpunkto: kuna aŭskultado de la sonorilarkoncerto kiu la urbestro oferis al ni. Mi hazarde kaj en rapideco kaptis kelkajn muziksonojn.

Sed la tria punkto ne forfalis! Ĉu vi do ne konas la flandrajn esperantistojn? Malrapide ili alvenis, sed tiam fervorege dancis.

Post tiom longa interrompo! post tiom longa disiĝo! Ĉu tio ne devis esti fordancata? Vi scias kiam gefratoj, geedzoj, geĥojanoj depost jaroj ne plu vidis unu la alian, kaj kiam fine ili revidas... vi scias kiel arde oni tiam embrakiĝas, brakumas aŭ mi ne scias kio. Nu, tiu granda familio estis ja denove kune, kaj oni brakinterplektis!

Oĝi kolencis malfrue kaj oni finis malfrue.

Estis la komenco de la sukceso.

Dimanĉo. Matene ni aŭdis belan predikon de Rev. pastro J. DE MAYER, profesoro en la kolegio de Sankta Gertrude en NIVELLE. Ankoraŭ ne ĉiuj streĉtukoĵoj estis en ordo. Ni ne povis fini tiun laboron la tagon antaŭe kaj nun la prezidanto klopodis aranĝi la lastan per la belfrido. Tie-ĉi montriĝis unua-foje la ega sursproteco de niaj bruĝaj institutoj. La urbestro sendis nin al la "Teknika Servo" kiu ne volis mem fari kaj sendis nin al la fajrestingistoj "kun komplementoj kaj salutoj" kiuj lastaj ne povis aŭ ne volis fari sen skribita atestilo pruvanta ke ili devas fari tion. Tial ni ne povis efektiviĝi tiun bonan propagandon per nia afero. Kaj tial mia edzino kaj mi envenis la sanktan meson meze de la prediko. Ieŭ ke mi aŭdis, tiu prediko de Rev. Pastro J. DE MAYER meritas ĉiun laŭdon.

Je la deka okazis nia soleno (?) akcepto de la urbestro en la urbdomo. Kiel titolo de tiu-ĉi programparto plej taŭgus la nomo "farso".

Kelkajn tagojn antaŭe la prezidanto L.K.K. estis urĝe alvokata al la urbdomo por iu tre grava afero. Tiel delikata kaj grava ĝi estis ke eĉ oni rifuzis ion komuniki al lia edzino kiu anstataŭe iris pro foresto de la edzo. Sed...rifuzi ion al Henriette! Kelkaj inter ni scias kion tio signifas! Do ŝi revenis hejmen kun la granda novaĵo ke la urbestro volas precize scii la nombron de la soleno(?) akceptotaj personoj ĉar oni trinkos honorvinon kaj oni donacos cigaredojn(!).

"Ĉu finfine la oficialaj instancoj valorokses nian laboradon?" ek-kriis mi. Post ion de pripensado mi antaŭ-diris ke la urbestro mem ne ĉestas (ne pro kontrabalkoholismo aŭ kontratabakismo). Ne nur li ne ĉestas sed ankoraŭ ne estis nek honorvino nek cigaredoj. La skabano-saloneto ni estis akceptataj, preskaŭ en la en-koj eliro, de skabano por instruaĉo De Schuyper kaj de Senatano Wells. Pri la unua persono ni scias ke li estas favora al nia movado. Tial ni ne rajtis ofendi lin. La prezidanto L.K.K. prezentis la L.K.K. kaj la estrokon "renforcé" de P.L.B. kaj diris ke du taskoj estas karaj al bruĝaj esperantistoj: disvastigi Esperanton per ekceli interpopolan fratiĝon kaj konigi

Bruĝon per Esperanto. Poste estis la devo de la skabeno por respondi. En sia parolado li pruvis ke li ja iomete konas la aferon de Esperanto kaj ĝian historion sed samtempe pruvis ke li ne sciis ke en 1938 okazis jam tie-ĉi kongreso de Fl. L.E. Li finis per ia ĝojkrio "estu trankvilaj, la kontrolistoj libertempas!" Mi tute ne kaptis la rilaton inter tio kaj la temo de la parolado. Tial mi nur kapablas interpreti ĝin kiel publikan kaj oficialan alvokon al malobeco de leĝoj koncerne nutraĵaferojn. Kaj tiel ni forlasis la solenan skeepson. Ĝi almenaŭ havis tiun-ĉi avantaĝon ke nia estraro ne kapablis tute aŭ parte iri ebria al la impona Gotika salonego kie granda tasko atendis nin. Li ne forgesu menciigi ke ni invitis la gazetaron al niaj solenaĵoj kaj tiuj kiuj legis la multajn raportojn tiel en la franclingva kiel en la Nederlandlingva gazetaro eble opinas ke la gazetaro grandnombre estis reprezentata. Tamen, la ĵurnalistoj, kiuj ankaŭ ne ekzistas nun de post hieraŭ, sendis unu delegiton kiu faris unu raporton multobligitan kun unu traduko kaj tiamaniere ĉiuj gazetoj kompetente presis la samajn erarojn.

Mi esperas ke niaj karaj gelegantoj fine volos kompreni ke gazetoj ne ekzistas por informi. Do ni iris al la Gotika salonego por la ĝenerala jarkunveno de Fl. L.E. Ĝi ŝajnis jam bone plenigita. Kun sufiĉe da loko inter ĉiuj seĝoj kaj inter ĉiuj vicoj eĉ grandan salondon oni povas plenigi per relative malgranda amaso. Ni eĉ jam bedaŭris ke ni ne organizis ree propagandan demonstracion tra la urbo kiel ni faris en 1938. Per sama tekniko ni ja povis atingi longan sekvantaron.

La prezidento L.K.K. unue paroladis. Kiam meze de emociiga silento li diris ke ok jarojn antaŭe ni ankaŭ staris kaj sidis tie-ĉi sed en tute aliaj cirkonstancoj, en la okuloj de la iom pli griziĝintaj kapoj aperis la unuaj larmoj.. aŭ estas devintaj aperi. Kiel komenco de parolado ĝi tamen estis tre bona (!) Plie li klarigas kiujn motivojn ni havas por tamen plu labori por Esperanto kaj por nia idealo, Malgraŭ la indiferenteco kaj la skeptikismo de la ekstera mondo.

Esperanto, pro ĝia disvastiĝo, faros multajn servojn kaj ni povas krei en nia Esperanto medio pli belan mondon. Tiuj du faktoj faras ke indas energie propagandi Esperanton kaj nian ideon. Poste ni aŭdis salutparolojn de delegitoj el Rotterdama, Brussel, Blankenberge, Heist op den Berg, Nijvel, Namur, Aalst, Antwerpen, Mechelen, Gent, Kortrijk, Nieuwpoort, Veurne. Sekvis tiam la raportoj pri pasinta agado, kiuj montris la grandan laboremon de Fl. L.E. La sekvantaj organizoj sendis salutleteron:

- 1) Federacio de laboristaj esperantistoj el Nederlando
- 2) Belga ligo de laboristaj esperantistoj
- 3) Belga sekcio de Tutmonda ĵunulorganizo
- 4) La Nederlanda ligo L.E.E.N. kaj la al multaj de ni konata ĉeĥo, L. Sole.

Compreneble la Belga ligo, de kiu tamen du sekcioj formas intergruppan komitaton kun sekcioj de Flandra ligo, ne sendis saluton kaj ne estis reprezentata. Post la fina parolado de Dr Van Gindertaelen, prezidento de Fl. L.E. kiu donis sufiĉe ĝustan juĝon pri la virinoj sed kiun li en la vespero tamen opiniis ne aplikibla al la Bruĝaj samideaninoj, ni iris al la granda placo por la foto. Hela suno kaj nigra mallumo rapide sinsekvis por embarasiĝi nin. Efektive kiam la nenombrebela amaso finfine staris en ĝusta pozo kaj trankvila, la suno malaperis. Oni do ankoraŭ iom babilas kaj ŝanĝas je loko. Kaj tiam la suno resperas. Kaj tiel plu.

Kun la flago alte, antaŭe, ni iris al la hotelo por la tagmanĝo.

Flandroj ĉiam multege paroladas. Ankaŭ tie-ĉi devis paroladeti. La prezidento L.K.K. do diris mallonge kaj trafe ke tie-ĉi la oratoroj devas fakte esti la stomakoj kaj ke li do tuj donis la parolvicon al ili. La prezidento Fl.L.E. respondis ke tiu diraĵo estis la plej saĝa vorto kiun mi ĝis nun elparolis. Ĉu ne la sola saĝa?

Je la 4 1/2 h. boatveturado sur la bruĝaj kanaloj. Por ĉiuj kiuj enskribis! Do, ne krompago! Mi profitis la okazon por ripozi ĉar malfacila vespero atendas nin. Tie-ĉi venas do interrompa en la raporto.

Je la 20 h. la salono jam estis bone plena. Regas jam la atmosfero. Granda streĉtuko super la scenejo. La Flandra Eo Instituto jam bone vendas siajn belajn kaj vere ne tre multkostajn librojn. Ni konatiĝas nion revuon "Paco kaj Justeco". Denove la belegaj uniformoj de niaj grupaninoj tiel ravas ke la ĉeestantoj ne kapablas rifuzi. Proksiman jaron la aninoj de la "Flandrema Grupo" ankaŭ portos "asertas